Ålands landskapsregering

PÖYTÄKIRJA

Numero	Kokouspäivä
70	9.11.2023

Esittelypöytäkirja

Hallituksen kanslia
Oikeusasioiden ja kansainvälisten asioiden yksikkö, Rk1a

Päätöksentekijä	Esittelijä	Tarkistettu
Varamaaneuvos Harry Jansson	Oikeudellinen asiantuntija Rasmus Lindqvist	Välittömästi

....

Nro 119
Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä eduskunnalle väestön rekisteröinnistä Viron kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kotikuntalain 6 §:n muuttamisesta
ÅLR 2023/8771
545 Rk1a

Päätös

Maakunnan hallitus päätti antaa liitteessä 1 olevan lausunnon.

_____

Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	545 Rk1a
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2023/8771	9.11.2023

Viite
HE 23/2023 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Yhteyshenkilö
Rasmus Lindqvist
rasmus.lindqvist@regeringen.ax
018 25 193

Asia
Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle väestön rekisteröinnistä Viron kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kotikuntalain 6 §:n muuttamisesta

Tausta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle väestön rekisteröinnistä Viron kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kotikuntalain 6 §:n muuttamisesta (HE 23/2023 vp).

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen väestön rekisteröinnistä sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan sopimuksen edellyttämiä muutoksia kotikuntalakiin.

Sopimuksen tarkoituksena on tukea väestön liikkuvuutta Suomen ja Viron välillä sekä helpottaa väestön rekisteröintiä sopimusvaltioissa. Tarkoituksena on, että henkilöllä voisi olla rekisteröity vakituinen asuinpaikka ainoastaan yhdessä sopimusvaltiossa kerrallaan, ja että muuton yhteydessä asuinpaikasta päätettäisiin tulovaltiossa molempien valtioiden väestörekistereiden osalta. Sopimuksella myös pyritään varmistamaan, että henkilö ei maiden välillä muuttaessaan jäisi vaille vakinaista asuinpaikkaa. Sopimuksella edistetään myös väestötietojen vaihtoa maiden väestötietojärjestelmien välillä. Sopimusvaltiossa asuvan henkilön, joka muuttaa toiseen sopimusvaltioon, ei tarvitsisi esittää erillisiä todistuksia sellaisista tiedoista, jotka viranomaiset vaihtavat sopimuksen nojalla. Ilmoitusmenettelyssä rekisteriviranomaisten välillä käytettäisiin sähköisiä menetelmiä.

Toimivallan jakautuminen

Väestökirjanpito kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 29 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Itsehallintolain 58 §:n 2 momentin mukaan maakunnan hallitukselle on tiedotettava valtiosopimuksia tai kansainvälisiä velvoitteita koskevista neuvotteluista, jos kysymys on maakunnan toimivaltaan kuuluvista asioista. Jos neuvottelut koskevat muuten maakunnalle erityisen tärkeitä asioita, maakunnan hallitukselle on tiedotettava neuvotteluista, jos tämä voi sopivasti tapahtua. Maakunnan hallitukselle on varattava tilaisuus osallistua tässä tarkoitettuihin neuvotteluihin, jos siihen on erityistä syytä.

Itsehallintolain 59 §:n 1 momentissa säädetään, että jos valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite, johon Suomi sitoutuu, sisältää määräyksen itsehallintolain mukaan maakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa, maakuntapäivien on, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa, hyväksyttävä säädös, jolla määräys saatetaan voimaan.

Näkemyksiä

Maakunnan hallitus toteaa aluksi, että kuten esityksestä käy ilmi, sopimus ei vaadi Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää, koska väestökirjanpito kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Samoin kuin valtakunnassakin, väestötiedot ovat keskeisiä monien Ahvenanmaan viranomaisten järjestelmissä ja rekistereissä. Siitä huolimatta maakunnan hallitukselle ei ole tiedotettu eikä annettu mahdollisuutta lausunnon antamiseen ehdotuksen valmistelun aikana itsehallintolain 58 §:n 2 momentin mukaisesti. Maakunnan hallitus arvostaa sitä, että eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt siltä lausunnon, mutta maakunnan hallitusta olisi pitänyt kuulla paljon aikaisemmassa vaiheessa ehdotuksen valmistelun aikana, mikä olisi antanut maakunnan hallitukselle mahdollisuuden arvioida ehdotuksen vaikutuksia nyt esitettyä laajemmin.

Varamaaneuvos Harry Jansson

Oikeudellinen asiantuntija Rasmus Lindqvist